

POCZTA

Organ Związku Pracowników Poczty, Telegrafu i Telefonów Rzeczyposp. Polskiej

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca

Nadesłanych rękopisów nie zwraca się.
Każdy rękopis powinien być opatrzony w podpi-
s dokładny adres wysyłającego

Adres Redakcji i Administracji:
Warszawa, Bednarska 25
Telefon 24-29

Ceny Ogłoszeń. Wiersz milimetrowy i szpalowy lub
jego miejsce na ostatniej stronie 50 gr. Fantazyjne
i tabele o 50%, drożej. Szerokość strony 3 szpalowy.

TREŚĆ Życzenia noworoczne. — Wolne żarty. — Stabilizacja przedłużona. — Awanse. — Żądamy usunięcia niedomagów mundurowych. — W sprawie dodatku sezonowego w uzdrowiskach. — Od Redakcji. — Pomruki niezadowolona. — Brak pieniędzy czy brak dobrej woli. — W sprawie mundurów letnich. — Z komitetu budowy uzdrowisk. — Udział poczty polskiej w propagandzie pożyczek państwowych. — Placówki skono miczne pocztowców. — Różne wiadomości Czy przywrócenie Ministerstwa Poczty? „Sztuka i Życie”, Hiszpańska poczta obozowa w 1487 r. — Co o nas myślą i pisze Opinia Publiczna. — Z życia Związku.

WSZEKIEJ POMYŚLNOŚCI
W NOWYM ROKU ŻYCHY CZŁONKOM ZWIĄZKU I CZYTELNIKOM „POCZTY”
PREZYDUM ZWIĄZKU I REDAKCJA „POCZTY”

Wolne żarty

Współczesna polska inteligencja pracująca jest niewątpliwie dziedzinie obciążona... przeżyciem patriotycznym Walki o niepodległość państwową, przygotowywane z kultem prawie religijnym i przeprowadzone z poświęceniem, w historjach narodów rzadko spotykanem, utrzymywały szereg pokoleń w psychicznym napięciu i nie pozostały bez skutków na pokolenie współczesne.

To przeżycie patriotyczne jest u nas spotęgowane bardziej niż u poprzedniego pokolenia, albowiem w większym stopniu i bardziej wszechstronnie poznaliśmy historię ostatniego stulecia narodu polskiego, i „naocznie” przeżywalismy wojnę światową, krachy państw zaborczych i narodziny Rzeczypospolitej Polskiej.

Przeżyciem patriotycznym dotknęci są wszyscy polacy bez względu na miejsce urodzenia czy zamieszkania, nawet bez względu na przekonania społeczno-polityczne, wreszcie bez względu na rodzaj zatrudnienia. I my, pocztowcy, jesteśmy patriotycznie przeżyciem, czy mieszkamy w Warszawie, czy też w Zbrazd, czy w Wilnie — czy Katowicach, czy w Gdańsku — czy też w Zdobunowie, czy jesteśmy przekonań konserwatywnych, czy też radykalnych, wszyscy — na równi z całą polską inteligencją pracującą — ulegamy psychozie przeżycia patriotycznego.

Taki stan psychiczny jest niezbędnym warunkiem, by „słowo stało się ciałem”, to też możemy być dumni, że naród pol-

ski ten warunek wśród siebie wytworzył i niepodległość osiągnął.

Dalsze jednak trwanie tego przeżycia jest bez wątpienia szkodliwe, albowiem wzbudza lęk przed czynami mniej więcej cporadwa wartości, a jednak niezbędnymi w rozbudowie państwa i społeczeństwa. Człowiek lekliwy — wiadomo — nie jest zdolny do czynów samodzielných. Skutki tego stanu rzeczy są już widoczne dla każdego nawet laika. Jeśli narzekamy na chaos w strukturze naszego życia społecznego i cierpiemy z powodu tego chaosu, to dzieje się to dlatego, że osoby powołane do czynów i decyzji, są lekkie, kierują się w swym działaniu zbytnią ostrożnością i unikają bezpośredniej odpowiedzialności, a cechy te wypływają ze zbytniego przeżycia patriotycznego, z obawy, aby owoc wysiłków szeregu pokoleń nie został uroniony.

Program i taktyka działalności naszej organizacji również nie są wolne od tego przeżycia.

Wszyscy dotychczasowi przywódcy Związku stawiali ponad interes personalny, którego bronić są obowiązani, interes Państwa, którego bronić nie są bezpośrednio zobowiązani. Choć nikt nas o to nie prosi i nie żąda od nas, staramy się wszyscy z własnej woli i inicjatyw zredukować do minimum nasze postulaty, i współdziałać ponad przepis służbowy nad usprawnieniem komunikacji pocztowo-telegraficznej. Jakis nadzwyczajny pęd do poświęceń dla ugrontowania odzyskanej niepodległości każe nam znosić z pokorą niezliczone cierpienia i niedo-

magania, których zgół nie zna pocztowiec niemiecki, angielski, amerykański. Jesteśmy wrażliwi na każdy apel patriotyczny. Padło hasło sprzedaży obligacji pożyczek państwowych — celuje patriotyzm pocztowców; każą nam sprzedawać nalepki Czerwonego Krzyża, L. U. P. P. Zakładu radowego Curie - Skłodowskiej i t. p. — celuje patriotyzm pocztowców; każą nam ratować równowagę budżetu Państwa — rezygnujemy z podwyżki poborów i nie protestujemy, gdy „am w dodatku obcinają pobory; rzucili hasło redukcji etatów — pracujemy pokornie po 14—16 godzin na dobę bez wynagrodzenia za nadliczbową pracę; rzucili hasło reorganizacji poczty — w lot orientujemy się gdzie, w jakim miejscu, maszyna pocztowa skrzypi i jako rezerwowy zwracamy uwagę na zauważony defekt.

Gdzieś tam w samej głębi duszy odczuwaliśmy nieraz przykrość i żal, że nas Społeczeństwo, Rząd i Sejm stałe traktują jako kopcuszkę, lecz pracowaliśmy i pracujemy nadal w pokorze i z tą wiarą, że przecież kiedyś będzie nam lepiej, może przypomniał sobie kiedyś także o poczcie i pocztowcach.

Gdy bieda jednak coraz bardziej doskwiera, a zamiast nadziei lepszego jutra zaczyna być coraz gorzej i mówią nam, że „będzie jeszcze gorzej”, powstaje odruch w naszych szeregach, a równocześnie prawie w całej polskiej inteligencji pracującej.

Następuje zmiana polityki państwowej pod hasłem: oprzymijmy by i przyszłość Państwa na warstwie parucjącej, zrefor-

mujny administrację państwową, zwolnijmy ją od gangreny partyjnej, pracujmy nad odrodzeniem moralności publicznej!

Nareszcie! Dusze nasze hejnał wspiewują z wdzięcznością za zapowiedź lepszego jutra Kopciuskowi pocztowemu. To należymy do warstwy pracującej i czujemy się na siłach, by Państwo — w naszym zakresie działania — mogło się pewnie oprzeć na naszej pracy i doświadczeniu! Toż znamy defekty w maszynierii pocztowej, nieraz je wykazywaliśmy i chętnie służymy radą i doświadczeniem. Gangrena? Toć wiemy skąd ona się wzięła, znamy jej macki i całą sieć zakulisową pajęczyn. Partyjnicstwo? Toż pocztą wszystkim służy i poczucie bezstronności mamy wyrobione rutyną służbową. Odrodzenie moralności publicznej? Oh! tak! Czas skończyć z wszystkim, niesprawiedliwymi podziałami remunerationi pieniężnych, inspirowanymi dyscyplinarkami, odpowiedzialnością materialną za cudze przewinienia, czas skończyć z protekcją, czas najwyższy, aby praca pocztowa zrównoważona z jego obowiązkiem. Odczuwamy skutki niemoralności publicznej na własnej skórze i duszy, z ciałych sił pracować będziemy nad odrodzeniem moralności publicznej!

Z tą wiarą szczerzotłą i niewinną, jak ją widzieliśmy nieraz w bajkach o Kopciusku, zabraliśmy się do pracy.

Przedstawiliśmy Rządowi i Opinii Publicznej nasze faktyczne położenie materialne, z którego widać, że zgóra 23.000 pocztowców nie ma zapewnionego minimum egzystencji. Rząd odpowiedział nam, że to nieprawda, przeciwnie, uznaj, że wypłacane nam uposażenie jest „poziżej życia”.

Przedstawiliśmy Rządowi i Opinii Publicznej, że o 3366 stanowisk służbowych zaranzowani jesteśmy w niższych stopniach uposażenia, niż to było możliwe w ramach preliminarza budżetowego. Również nie zaprzeczano nam słuszności.

Przedstawiliśmy Rządowi i Opinii Publicznej, że warunki lokalowe i wogóle wewnętrzne, wśród jakich zmuszeni jesteśmy wykonywać odpowiedzialną służbę, są zgóra nieprzystosowane do zadań poczty, telegrafu i telefonu, że ustawodawstwo o ochronie pracy jest w stosunkach pocztowych całkiem brutalnie gwałcone, gdyż pracujemy z reguły po 10–16 godzin na dobę bez jakiegokolwiek wynagrodzenia za dodatkową pracę. I tu nam nie zaprzeczono, lecz przyznano słuszność!

Przedstawiliśmy Rządowi i Opinii Publicznej, że nasz stosunek służbowy jest nieuregulowany, że domagamy się odrobnej pragmatyki służbowej, gdyż niedopuszczalne jest, aby można odbierać nabyte prawa urzędnika według widzimisię władzy administracyjnej np. urzędnicze w Małopolsce, która wychodzi za mąż, odbiera się wszelkie nabyte prawa, a w Kongresówce nie; albo separuje się małżeństwo dekretem przeniesienia do innej miejscowości, choć fakcie przeniesienie nie może nastąpić inaczej, jak tylko w drodze dyscyplinarnej. Przyznają nam słuszność, ale „w zasadzie”.

Przedstawiliśmy Rządowi i Opinii Publicznej główne wytyczne do reorganizacji poczty, wskazujemy, że dochody poczty mogą być znacznie powiększone bez potrzeby ofiar ze strony personelu, że forma ustroju i system polityki gospodarczej i personalnej władz pocztowych są wręcz

szkodliwe dla gospodarstwa społecznego i podawaliśmy przyczyny tych niedomagań.

Jednym słowem nie ograniczaliśmy się nigdy do jednostronnego naświetlenia interesów personelu, lecz wszędzie, czy to w małym urzędzie, czy w większym, czy na terenie związkowym w Kole miejscowym, okręgowym, czy w Zarządzie Głównym wykazywaliśmy dojrzałość społeczną i wyrobienie poczucia odpowiedzialności za instytucję pocztową. Staliśmy się fanatami pracy i poświęcenia.

Nie ryzykujemy nie, gdy tu stwierdzę, że cała reszta pocztowców kocha swój warsztat pracy, rozmiłowana jest w swej instytucji pocztowej, mimo, że w niezliczonych wprost wypadkach, pocztą jest dla nas brutalna mackochą. Wiemy wszyscy, że mackochą jest z powodu usterek organizacyjnych i fatalnego systemu zarządzania, odziedziczonego po zaborkach.

Byli tacy, którzy nas za takie patriotyczne stanowisko chwalili, jednak byli i tacy, którzy nam zwracali uwagę, że nasze przeświadczenie patriotyczne nie wzrusza Rządu i Opinii Publicznej, a interesom personelu przyczynia tylko szkód.

Która z tych dwu stron ma rację? Zanalizujmy pokrótce stanowisko Rządu i Opinii Publicznej do naszych spraw i bolączek, a odpowiedź na to pytanie sama się wyłoni.

Rząd uznał słuszność naszego stanowiska w sprawie położenia gospodarczego, lecz mimo to odmówił wyraźnie wykonania naszych minimalnych, i w przecieleńcu patriotycznym skonkretyzowanych postulatów ekonomicznych.

Rząd uznał słuszność naszego stanowiska w sprawie konieczności uregulowania naszego stosunku służbowego, lecz dotąd ani jeden referent piórem nie ruszył, aby przystąpić do projektu odpowiedniego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

P. Profesor Bartel, gdy był jeszcze posem na Sejm i przewodniczącym Sejmowej Komisji Komunikacyjnej, uznał słuszność naszego stanowiska w sprawie konieczności reorganizacji Zarządu Poczty i Telegrafów, sam poznał fatalny system polityki gospodarczej i personalnej władz pocztowych, i z całą namietnością doświadczeniową radykała zwalczał ten system. Ale następnie jako premier, a obecnie jako wicepremier i faktyczny kierownik cywilnej administracji państwowej, mimo oficjalnych programowych zapowiedzi rządu o reformie administracji państwowej, od 8 miesięcy toleruje ten stan rzeczy w Zarządzie pocztowym, a przez utrzymanie przewlekłego prowizorium na stanowisku konstytucyjnego zwierzchnika poczty i telegrafów oraz na stanowisku gen. dyrektora poczty i telegrafów, stawia pocztę i pocztowców poza nawias zagadnień bieżącej polityki państwowej i wydaje interesu moralnego pocztowców na pastwę dobrze zorganizowanej i zakonsolidowanej grupy osób, będącej ideowo antytezą tej siły moralnej i fizycznej, której wyraziście jest Rząd Odrodzenia Moralnego.

Došlo do tego, że akta w sprawach pocztowych, adresowane do Ministerstwa Komunikacji, wędrują do Ministerstwa Robót Publicznych, stąd do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, a wrzesnie do Gen. Dyr. Poczty i Telegrafów, gdzie wykukują miłowania boga, bo nikt nie czuje się kompetentnym do ich zacydowania. Prowizorium panuje na całej linii. Zabezpieczono się — co prawda — przed usta-

nieniem ruchu w maszynierii pocztowej, ale wszak nie na tem kończy się zadanie kierownictwa instytucji pocztowej — telegraficznej.

Toż skutki ujemne tego przewlekłego prowizorium są już widoczne. Preliminarz budżetowy poczty i telegrafów skonstruowany jest na starą modłę, nie uwzględniono w nim koniecznej potrzeby powiększenia etatów osobowych w urzędach pocztowych, nie uwzględniono kredytów na ulepszenie wewnętrznych warunków urzędowania, z każdej cyfry tego preliminarza przeziara brak programu organizacyjnego na dalszą przyszłość. I nie dziwnego! Kłóć bowiem ma ten program stworzyć, gdy mianem stałego kierownika i zwierzchnika poczty?

A nasze interesa, t. j. interesa personelu poczty i telegrafów? Stoją najfatalniej. Nie mamy widoków na poprawę bytu, na uregulowanie stosunku służbowego po linii naszych postulatów, na ulepszenie naszych warunków urzędowania, nie mamy widoków na poprawę stosunków w dziedzinie pomocy lekarskiej, urlopów wypoczynkowych, dodatków kresowych i uzdrowiskowych, nie mamy widoków na otrzymanie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, jednym słowem mamy trwać jeszcze do końca marca 1928 (okres budżetowy, trwa od I. IV 27 do 31. III 28) w obecnej nędzy moralnej i materialnej.

A cóż na to Opinia Publiczna? Oto umywa ręce jak Pilat i oświadcza: ja nie jestem winna tej ofierze!

Trzeba tej sytuacji umieć i chcieć spojrzeć prosto w oczy, a spojrzawszy, uszczepić się mocno w ramię, głowić przekonania się, czy to rzeczywistość, a nie sen, i trzeba sobie jasno uświadomić i głośno powiedzieć: Rząd i Opinia Publiczna nie są w porządku w stosunku do poczty i pocztowców! Rząd i Opinia Publiczna nie liczą się z naszym przeświadczeniem patriotycznym, a naszych minimalnych postulatów, które nam poddyktowała konieczność życia, nie biorą zgóra w orbitę zagadnień bieżącej polityki państwowej!

Obszerujemy dotąd dwa konkretno zjawiska w odniesieniu do interesów personelu pocztowego:

1) negację postulatów uruchomienia moźnej i dostosowania jej do rzeczywistych potrzeb życia, i

2) zupełną obojętność do naszych postulatów natury moralnej.

Czy takie stanowisko Rządu wobec tak niesłychanie ważnej instytucji państwowej jaką jest pocztą, telegraf i telefon, i wobec 30 tysięcznej reszty inteligencji pracującej na poczcie, a do oficjalnych hasel polityki państwowej jeszcze dotychczas rozentuzjumowane, jest zgodne z dobrze pojętym interesem państwowym? Wolne żarty!

Paweł Szczęsny

STABILIZACJA PRZEDŁOŻONA

W Dzienniku Ustaw Nr. 121 z dnia 29 grudnia 1926 r. ogłoszone zostało pod pozycją 739 rozporządzenie Prezydenta Rzeczyposp. z dnia 22 grudnia 1926 roku, którym przedłożony został termin stabilizacji urzędników i funkcjonariuszów niższych do dnia 31 grudnia 1927 r.

Pomruki niezadowolonych

Zwielkiej liczby kół miejscowych należących do Zarządu głównego sprawozdania o odbytych wiecach wspólnych kolejarzy i pocztowców, na których omawia się wyłącznie tylko kwestię poprawy bytu. Uchwalone na tych wiecach rezolucje znacząco gotowość do zaprzestania pracy, jako środka w akcji o uzyskanie poprawy bytu. Widać stąd, że niedza pocztowców doszła do ostatnich granic, a ostre środki walki, jakim się już funkcjonariuszów państwowych, są strz brane w rachubę. Nie jest sztuką rządzenia powiedzenie: „nie dam, bo niemam”, ale sztuką rządzenia jest: „muszę mieć, bo muszę dać”.

Brak pieniędzy czy brak dobrej woli

Gdy chodzi o poprawę bytu pocztowców lub kolejarzy przedstawiciele Rządu, zwłaszcza w Ministerstwie Skarbu, wliczają nam ile to wyniosłaby suma podwyżki poborów, lub na wypłatę zapożyczeń w wysokości jednodniowych poborów, a wylizawszy sumę, twierdzą z największym przekonaniem, że Skarb Państwa nie jest w stanie wypłacić takiej sumy.

Gdy im tłumaczymy, że pocztą przynosi corocznie kilkanaście milionów czystego zysku, twierdzą z oburzeniem, że czyste zyski pocztą muszą przecież być przeznaczone na inne cele państwowe.

Ala zgola inaczej przedstawia się ta rzecz w świetle faktów. Wydawałoby się, że jeśli Skarb Państwa nie ma pieniędzy na poprawę bytu, to nie ma ich dla nikogo. Okazuje się, że tak nie jest.

Z Filipowa donoszą nam, że Ministerstwo Skarbu wypłaciło tamtejszym urzędnikom celnym po 100 złotych zapożyczeń święteczne, a naczelnikowi urzędu celnego 150 zł.

Fakt powyższy dowodzi, że inną politykę stosuje się do urzędników celnych w Filipowie, a inną do urzędników pocztowych w tymże Filipowie, choć obydwie grupy urzędników żyją w jednakich warunkach i wynagradzane są z tego samego Skarbu Państwa. Cóż dziwnego, że w takich warunkach pocztowcy się oburzają.

W sprawie mundurów letnich

Dnia 22 grudnia odbyła się w Gen. Dyr. P. i Tel. konferencja w sprawie mundurów letnich. Z ramienia Związku brali udział w konferencji kol. Godusławski i Stangreik.

Wybrano z pośród wielu próbek problematycznych w kolorze ciemnoniebieskim na mundury letnie, i omówiono krój i terminy wydawania tych mundurów. Mundur letni ma się składać z kurtki i spodni; kurtki: plecy wolne, kołnierz stojący-wykładany, guziki normalne, jak przy mundurach zimowych. Pierwszy przydział mundurów letnich ma nastąpić przypuszczalnie w miesiącu lipcu 1927 r.

Terminy wydawania mundurów letnich nie zostały ustalone, gdyż zależeć będą od stopnia wytrzymałości materiału, co może być wiadome dopiero po nabraniu doświadczenia z pierwszą serją tych mundurów.

Gen. Dyr. P. i Tel. ma jednak zamiar

przedłużyć okres używalności mundurów zimowych o cztery miesiące, to jest o ten okres czasu, w którym funkcjonariusze używać będą mundurów letnich.

Okres używania mundurów letnich określono od 15 kwietnia do 30 września.

Z Komitetu budowy uzdrowisk

Dnia 30 grudnia 1926 delegacja Zarządu Głównego, złożona z kol. Szczurka, Stangreika i Jaskólskiego, jako przewodniczącego ścisłego komitetu budowy uzdrowisk, złożyła w Gen. Dyrekcji Poczty i Tel. podanie w sprawie sprzedaży nalepek przez urzędy i agencje pocztowe.

Delegacja konferowała najpierw z wice-dyrektorem Heilmanem, a następnie z p. gen. dyrektorem d-rzem Jarszyńskim, informując ich szczegółowo o zamierzeniach Zarządu Głównego w tej sprawie.

Pan wicedyrektor Heilman przyjął wywody delegacji z całą życzliwością do wiadomości, podkreślił naw-kroń humanitarny charakter zamierzonej akcji i zaznaczył, że potrzeba urządzeń humanitarnych dla pocztowców jest piekąca, wobec czego inicjatywa Zarządu Głównego, zmierzająca do uzyskania funduszu na budowę uzdrowisk dla pracowników poczty, telegrafu i telefonu, zasługuje na ponaście. Przyszedł też delegacji, że podanie rozpatrzone będzie przychylnie.

Również z pełną życzliwością dla projektu przyjął delegację p. gen. dyrektora dr. Jarszyński i zapewnił, że sprawa sprzedaży nalepek przez urzędy i agencje pocztowe będzie przychylnie załatwiona.

A. B. PIASKOWSKI

Udział poczty polskiej w propagandzie pożyczek państwowych

Mało mamy obywateli w Rzeczypospolitej Polskiej, którzyby w życiu swoim nie byli zmuszeni uciekać się do cudzej kasy o pomoc, nazywaną pospolicie pożyczką — na życie, ubranie, czynsz mieszkaniowy, na cele przemysłowo-handlowe, oświatowo-kulturalne i tym podobne, gdy nie mają odpowiednich własnych funduszy, a te są im potrzebne.

Jeżeli przeciętny śmiertelnik zaciąga dług, to co dopiero mówić o państwie polskiem, które z chwilą otrąbienia zakończonej wojny światowej w listopadzie 1918 r., gdy dla wszystkich wojujących zawitała tużenka pokoju — rozpoczęło borykanie z przeciwnościami dziejowego zeznania.

Wydatki państwowe rosły nie proporcjonalnie szybko w stosunku do wpływów skarbowych, a stąd pierwsza konieczność zaciągnięcia pożyczki zagranicznej w postaci wyrobów tamtejszego przemysłu wojennego, u nich wówczas — demobilu. Kiedy zaś przyszły terminy płatności tych długów wraz z sumami za inną i odzież amerykańską, rząd nie miał innego wyjścia prócz zwroćenia się do kieszeni swych obywateli i ogłosił pożyczkę asynacyjną w r. 1918, z której przy niebawem entuzjastycznie subskrybentów wpłynęło do kas skarbowych 255.774.924 mkp.

W dwa lata później t. j. 27 lutego 1920 r. państwo ogłosiło długo — i krótkoterminową 5% pożyczkę t. zw. „pożyczkę odrodzenia”, sprzedawaną przez rok cały.

Udział w sprzedaży pożyczki brała tym razem i pocztą. W tym celu wydano „Instrukcję dla urzędów pocztowo-telegraficznych o sprzedaży dwu pożyczek państwowych 1) 5% krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 i 2) 5% długoterminowej wewnętrznej pożyczki państw. z r. 1920”.

Instrukcja ta kończyła się następującą odczwą ówczesnego ministra P. i T. p. L. Tollackiego do funkcjonariuszy pocztowych:

„Pożądaną jest rzecz — szczególnie w małych miejscowościach, gdzie urzędy pocztowe obsługują sfery małomiejszczekowe i drobnych rolników, do których wiadomości o wartości i znaczeniu praktycznym pożyczek państwowych najtrudniej i najpóźniej dotra, aby funkcjonariusze pocztowi i telegraficzni w miarę czasu wolnego od zajęć służbowych zachęcali je do subskrypcji nawet poza urzędem pocztowym, używając przytem blankietów na deklarację.

W tym wypadku wystawianie świadectw tymczasowych może mieć miejsce tylko w lokalu pocztowym.

Zachęcanie takie można stosownie do okoliczności i stosunków miejscowych powoływać też listonoszom, o ile dany listonosz daje osobistą pewność, że wywiąże

się z takiego zadania sprawnie i skutecznie.

Nie wątpię, że ogół funkcjonariuszy poczty i telegr., który jak były tego liczne dowody, podczas różnych akcji narodowo-społecznych, zawsze się zapisał jako obywatelskim duchem owiany, uczyni około propagandy powyższych Pożyczek Państwowych o doniosłem dla społeczeństwa polskiego znaczeniu wszystko, co serce i rozum polski wskazuje. W szczególności liczę na to, że Klientela spotka się przy zakupie papierów pożyczkowych w urzędach pocztowo-telegraficznych z największą uprzejmością i koniecznymi ułatwieniami”.

Oprócz powyższej odczw, ustanowiło Min. Skarbu 1% jako wynagrodzenie specjalne, a nie „prowinie” dla tych urzędników instytucji państwowych, którzy wykonywali nadproformową pracę przy realizacji tych pożyczek. Świadczenia kupna pożyczki wydawane przez urzędy pocztowe, przed wydaniem ich kupującemu zaopatrzywano pieczęcią urzędu pocztowego.

Min. Skarbu postanowiło skłonić wszystkich urzędników państwowych do zakupu pożyczki 5% i w tym celu wydało rozporządzenie głoszące, że kłó z urzędników państwowych nie zakupi pożyczki długoterminowej, a zarabia 3.000 mkp. miesięcznie, ten będzie musiał nabyć 3% państwową pożyczkę przymusową, pozbawioną wszelkich przywilejów. W ślad za tem rozporządzeniem ukazało się w urzędach i pismach pocztowych

Placówki ekonomiczne pocztowców

Zarządy główne Organizacji naszej dotychczas okazywały bardzo małe zainteresowanie dla placówek samopomocy, zakładanych przez członków Organizacji.

W rezultacie czego powstało w róż-

7) Ludwik Łaski, (ur. w roku 1874) był skarbnikiem Zarządu Głównego w latach 1919—1921. Jako członek Prezydium Związku brał wybitny udział w konsolidacji naszej organizacji w pierwszych jej latach istnienia.

Kol. Łaski zajmuje stanowisko dyrektora głównego urzędu pocztowego w Warszawie; jest nadal członkiem Związku, lecz czynnego udziału w życiu związkowym nie bierze.

nych ośrodkach kraju cały szereg kas oszczędnościowych, które nie znajdują się w żadnym lub też bardzo luźnym stosunku do organizacji, lub uprawniają czę-

sto politykę wręcz nie życzliwą dla organizacji. Powstały kooperatywy, które z powodu braku sił fachowych, należytego materialnego poparcia, zupełnie upadły lub prowadzą żywot suchotniczy. Funkcjonuje również kilkanaście kas pogrzebowych, w większych kolach i wypłacających od 200 do 500 zł. zapomogi na wypadek śmierci.

Powstanie całego szeregu placówek ekonomicznych wśród pocztowców bez żadnej pomocy fachowej i materialnej skądkolwiek, wymownie świadczy o zrozumieniu przez ogół pocztowców ducha czasu i o głębokim solidaryzmie społecznym, na podstawie którego bodaj czy nie wszystkie bolączki dzisiejszego życia znajdują rozwiązanie.

Przeglądając się jednak bliżej działalności poszczególnych placówek ekonomicznych pocztowców, widzimy brak skoordynowania ustawodawstwa i ustalenia formy i sposobu, jak przy zakładaniu, tak i rozbudowie omawianych placówek.

Nie mam wcale zamiaru krytykować, względnie potępiać dotychczasowej działalności, część tym wszystkim bezmiernym, którzy w tych warunkach zdołali tyle zrobić, stwierdzając tym samym o żywotności i głębokim zrozumieniu samopomocy wśród masy Pracowników Poczty, Telegrafu i Telefonu.

Moim dążeniem natomiast jest ustalić ogólne wytyczne, w celu skoordynowania ruchu samopomocy społecznej wśród Pocztowców na całym terenie Rzeczypospolitej, niezależnie od tego, w jakim kierunku ruch ten idzie.

Następnie, dążę do scentralizowania całego szeregu drobnych, finansowo sla-

bnych placówek, w silne jednostki, któreby zdolne były nie tylko do pomocy konsumpcyjnej, o ile chodzi o Kasy Pożyczkowe, i o drobne zasiłki pogrzebowe, gdy jest mowa o Kasach Pogrzebowych, lecz

8) Romuald Reichelt (ur. w roku 1877).

W życiu organizacyjnym pocztowców bierze udział od roku 1900. Przed wojną jako prezes Związku pocztmistrzów w Malopolsce, w Polsce początkowo jako prezes Kół Mieszcowskich w Tarnowie i Debicy, następnie jako prezes Kół L. K. R. w Bydgoszczy. Obecnie posiada mandat przewodniczącego Głównej Komisji Rezerwnej w naszej organizacji. Jest też redaktorem „Pomorskiego Herolda Pocztowego” od początku jego istnienia.

ogłoszenie: Najwyższy czas kupić pożyczkę Odrodzenia. Pożyczka przyjmowana na takich warunkach.

Oprócz bardzo intensywnego popierania pożyczki odrodzenia przez wszystkie pisma i instytucje w kraju; Min. Skarbu uciekło się jeszcze do propagandy pocztowej, umieszczanej na listach zagranicznych. W tym celu zapożyczono na koszt M. Sk. „Urząd Pocztowy Warszawa I” w pieczęcie reklamową o treści polko-angielskim (pośrodku orzeł); „Pomagać odrodzenie Polski, kupujcie polską pożyczkę, — *Helpre construction of Poland, buy polish government bonds*”. Do tego dodano eglastego koloru tusz i pieczętkę tę odciskano w warszawskim urzędzie pocztowym na przychodzącej i odchodzącej korespondencji zagranicznej. (Patrz tabl. I rys. 1).

Rezultat pożyczki „odrodzenia” t. zw. rządowej był imponujący. Ze sprawozdania referenta sejmowego, p. Kucharskiego z dnia 9 marca 1926 r. dowiadujemy się, że: 5% długo — i krótkoterminowa pożyczka odrodzenia dostarczyła równowartość prawie 116,000,000 złotych w złocie, waloryzacja zaś przeprowadzona na sumę około 46 milionów złotych czyli 27% pozostała bez zabezpieczenia i dzięki skutkowi spadku waluty doznała dalszej redukcji o 33% pierwotnie ustalonej konwersyjną kwotę.

Jeszcze nie ukończono sprzedaży powyższej pożyczki, a już M. Sk. ogłosiło sprzedaż pożyczki 4% państwowej pożyczki.

Naczelnicy i kierownicy urzędów i agencji pocztowych otrzymali polecenie gorliwie sprzedawać tej pożyczki t. zw. „premijowej”. W zakończeniu tego rozporządzenia czytamy: „Dążenia do jak najchłopszej poprawy stanu skarbowości w Polsce w interesie każdego obywatela Rzeczypospolitej i jej przyszłości nakazują personalowi instytucji poczt i telegrafów jak najgorliwiej zająć się niniejszą sprawą”. Pożyczka ta ośmiła kupujących możliwości wyciągnąć miliona młp. i stała nazwana „milijonówką”. Ze sprzedaży tej osiągnięto 4,944,077,000 młp., czyli 21,613,864 złotych polskich.

Wreszcie dnia 27 października 1922 r. przyszła kolej na ogłoszenie sprzedaży obligacji 8% państwowej pożyczki złotej. Obligacje tej pożyczki opiewały na a) 10,000 młp. i 10 złotych polskich oraz na b) 50,000 młp. i 50 złotych polskich.

Ministerstwo skarbu doświadczwszy już podczas propagowania poprzedniej pożyczki jak kolosalnie usługi oddaje poczt w sprzedaży tychże, zwróciło się i tym razem do kierownika M. P. i T. p. — Moszczyńskiego z prośbą skutecznego poparcia 8% pożyczki, a ten odniósł się do swoich urzędników z następującym poleceniem:

„Sprzedaż powyższych obligacji będą się zajmowały także agencje pocztowe i listonosze wiejskie w tych okręgach, które przełożona dyrekcja przeznaczyła do tego osobną instrukcją.

Dążenie do jak najchłopszej poprawy stanu skarbowości w Polsce w interesie

każdego Obywatela Rzeczypospolitej i jej przyszłości nakazują personalowi instytucji poczt i telegrafów jak najgorliwiej zająć się niniejszą sprawą.”

Z sumy osiągniętej przez sprzedaż pocztowe ze sprzedaży obligacji przyniesiono pocztę tantjeme w wysokości i proc. Dzieleno ją następująco: 34 przynoszono urzędnikom i listonoszom wiejskim, którzy uskuteczniłi sprzedaż, zaś 14 to jest resztą tego i proc. mógł dysponować dowolnie kierownik urzędu, dzieląc to sumę między tych wszystkich urzędników, którzy bez szkody dla funkcji urzędowych zajęci byli sprzedażą obligacji. Wysyłka tych obligacji zagranicę traktowaną była na równi ze znakami pocztowymi nie miała ograniczeń.

Doniosłość reklamy pocztowej była tak oczywista, że M. Sk. troszczyć się o powodzenie swej imprezy, odniósł się do naczelników polekich władz pocztowych z prośbą wydanej pomocy w reklamowaniu pożyczki złotej. Działając w porozumieniu z zarządem poczt, dostarczał M. Sk. jej oddziałom w różnych terminach 80 pieczętek kauczkowych o kilku różnych propagandowych tekstach, a gdy pieczętki te zaczęły się zużywać, dostarczano na ich miejsce dalsze 80 pieczętek, ale już metalowych. Stąd pochodziła różnica odbitek pieczęci na listach, z jednakowych tekstów, ale różnych konturów. Pieczętki te podzielone były pomiędzy największe urzędy pocztowe i tam opatrywano nimi przychodzącą i odchodzącą korespondencję. (D. c. n.).

w pierwszym wypadku zdolne były do udzielania długoterminowych kredytów inwestycyjnych, a w drugim do wysokopremiowych ubezpieczeń.

Sprawa stała się jeszcze aktualną i z tego powodu, że jak zaznaczaliśmy na początku, powstaje cały szereg placówek ekonomicznych obok naszej Organizacji, na które ostatnia niema żadnego wpływu.

Skutki tego często bywają opłakane, gdyż wrogowie Związku używają niejednokrotnie owe Kasy, Stowarzyszenia Samopomocy i t. p., za narzędzie w walce przeciw Związkowi.

I dla tego też Zarząd Główny musi sobie postawić za cel zakładanie Kas Pożyczkowych, Pogrzebowych i innych placówek oraz uczynić wszystko, aby dziś istniejące, scentralizować i wciągnąć w orbitę wpływów Organizacji, przez odpowiednią zmianę statutu i udzielanie subdyjów.

Inaczej Organizacja nie będzie mogła w całej rozciągłości spełnić swej roli, względnie napotykać będzie na poważne trudności, gdy placówki ekonomiczne pocztowców nie będą zakładane i rozbudowywane pod jej wpływami.

Dotychczas Kongresy, zdaniem mym, mało poświęcały uwagi, tej tak ważnej dziedzinie w naszym życiu zbiorowym. Ograniczono się zazwyczaj na uchwałach, które, nigdy w życie wprowadzane nie były.

Bezwarunkowo, wiele składało się na to przyczyn, że tętno rozbudowy naszych placówek ekonomicznych było nad wyraz powolne.

Dzisiaj jednak, gdy mamy stałą walutę, pora do tego energicznie i planowo zabierać się.

Zanim przystąpimy do omawiania sposobu centralizacji obecnie istniejących kas i korzyści z tego płynących, należy najpierw zastanowić się, jakie cele i zadania winny mieć poszczególne placówki samopomocy i jakimi środkami starać się cel ten urzeczywistnić.

Kasy pożyczkowo - oszczędnościowe należy zakładać na zasadach spółdzielczości, dostosowanej do naszych specyficznych warunków materialnych. Celem Kas powinno być w pierwszym rzędzie wpaianie i szerzenie wśród członków zmysłu oszczędności. Należy przeto urzeczywistnić wstęp do kas wszystkim. W tym celu udziały kas winny być nie wysokie, wpłacane ratami, a obowiązkiem oszczędnościowa składka miesięczna, dostosowana do wysokości poborów członków. Twierdzenie, że dzisiejsze uposażenie, tak dalekie od minimum egzystencji, nie pozwala oszczędzać, nie wytrzymuje krytyki. Należy się oszczędzać musimy wszyscy bez względu na to, ile kto zarabia. Może być tylko mowa o tem, ile kto z nas miesięcznie może zaoszczędzić, 1 zł., czy też 10 zł. miesięcznie.

Z drobnych zaoszczędzonych co miesiąc kwot, wpłacanych do kas przy naszej liczebności, powstana w ciągu krótkiego czasu poważne sumy, które pozwolą każdemu rozwinąć pożyteczną działalność.

Zadaniem bowiem kas powinno być udzielanie swym członkom długoterminowych na mały procent pożyczek inwestycyjnych, umożliwiających czy to zakup brakującego meblowania, czy też pokrycie wydatku nieprzewidzianego w normalnym budżecie domowym, względnie umożliwienie budowy własnego domu w miejscowości podmiejskiej.

Dzisiejszej działalności Kas Pożyczkowych nie można nazwać normalną; nie posiadając większych kapitałów, wydają pożyczki krótkoterminowe konsumpcyjne, obciążając najczęściej budżet pracownika, a w dodatku na wysoki procent.

Idea samych Kas została wypaczona przez członków.

Bezwarunkowo nadwyraz ciężkie materialne położenie pocztowców, gdy otrzymywane pobory nie wystarczają na zaspokojenie najkonieczniejszych wydatków, zmusza do zaciągania pożyczek konsumpcyjnych i tem należy tłumaczyć dzisiejszy niewłaściwy kierunek w rozwoju kas pożyczkowych.

Żyjąc w takich warunkach, pocztowcy muszą siłą konieczności dążyć, aby za wszelką cenę tworzyć placówki samopomocy.

Tutaj w pierwszej linii wszyscy, którzy mogą chociaż cośkolwiek zaoszczędzić, ze względów solidarności koleżeńskich winni stać się członkami Kas Pożyczkowych. Jednakowoż spotykamy się z objawem wręcz przeciwnym. Zamiast zrozumienia, że najpierw trzeba oszczędzać, własną instylację popierać i rozbudowywać, aby w wypadku, gdy zajdzie konieczność wydatku nadzwyczajnego, mógł bez nadzwyczajnego obciążenia swego budżetu wycołać z kasy zaoszczędzony grosz lub też zaciągnąć pożyczkę, nasi koledzy zwracają się do Kasy dopiero w chwili, gdy potrzebują pieniędzy, z tą stałą brakiem kapitałów rezerwowych, niemożliwością udzielania pożyczek na termin dłuższy, na procent niski.

Musimy sobie uświadomić, że tylko własnym wysiłkiem zdołamy rozbudować Kasy Pożyczkowo Oszczędnościowe, przez gromadzenie zapisywania się na członków ze względów ideowych solidaryzmu koleżeńkiego i zawodowego, odkładając co miesiąc chociaż najdrobniejszą sumkę.

Nasza liczebność przy zrozumieniu powszechnym tej idei, pozwoli w ciągu krótkiego czasu zgromadzić poważne sumy, któreby pozwoliły na rozpoczęcie finansowania całego szeregu najkonieczniejszych rzeczy, które muszą znaleźć rozwiązanie, jak budowa domów mieszkalnych, udrzyskie i rozwinięcie życia towarzyskiego.

Wszyscy koledzy, którzy dziś stoją lub stali na czele ruchu zawodowego, powinni tej sprawie poświęcić więcej czasu, rozpocząć pracę nad jej zrealizowaniem.

Trzeba jednak akcję rozpocząć od scentralizowania dziś istniejących kas.

Podstawa do tego już jest.

Jak wiadomo w Warszawie istnieje Spółdzielca Kasa Pożyczkowo Oszczędnościowa z Ogr. Odp. z prawem działal.

ności na całym terenie Rzeczypospolitej. Jest to największa Kasa z dziś istniejących, z kapitałem własnym około 150.000 zł.

Statut ułożony jest w ten sposób, że członkiem kasy może być wyłącznie członek naszego związku, tym samym więc Kasa jest placówką naszej Organizacji.

Kongres VII i VIII uchwalili, po zbadaniu bilansów Kasy i działalności Jej, zobowiązać Zarząd Główny do lokowania 50 proc. wszystkich kapitałów związkowych w Warszawskiej Kasie Poż. Oszczędnościowej.

Kasa posiada własny lokal i całkowicie urzędzone biuro i pracuje pod kontrolą nietylko swych organów lecz i Rady Spółdzielczej.

Następnie od 1 stycznia p. r. Kasa obniża znacznie stopę procentową.

Wymienione właściwości Kasy pozwalają, aby dziś uważać ją za przyszłą centralę wszystkich Kas Oszczędnościowych Pocztowców.

Należy więc natychmiast przystąpić do opracowywania planu, w celu zjednoczenia istniejących obecnie Kas Spółdzielczy Pocztowców.

Sprawy te należałoby przeprowadzić następująco:

1) Dziś istniejące kasy formalnie likwidują się, członkowie tych kas automatycznie stają się członkami kasy warszawskiej, skąd otrzymują książeczki.

2) Kasa w Warszawie przejmie aktywa i pasywa likwidowanych kas.

3) W każdej miejscowości, gdzie dzisiaj istnieje kasa, względnie gdzie znajduje się trzydziestu członków kasy, powstaje samodzielny oddział, który na miejscu pobiera wkłady i wydaje pożyczki, prowadząc rozrachunek z centralą.

W celu przeprowadzenia tej akcji należałoby, aby Zarząd Główny zwołał Zjazd przedstawicieli istniejących dziś kas, w celu podjęcia odpowiednich uchwał.

Zbytecznym byłoby dowodzić, jak wielkie z tego korzyści byłoby dla naszej organizacji.

Stwierdzić tylko, że w ten sposób osiągnięte, że wszystkie kasy zostaną wciągnięte w orbitę interesów naszej Organizacji i na rzecz jej członków pracować zaczęła.

Następnie jednolitą polityką finansową kas, uproszczenie administracji, przejrzystość rachunkowości i mocne podstawy finansowe, oparte na własnych funduszach, pozwolą kasie zwrócić się o pożyczkę, na dogodnych warunkach do Rządu i rozpocząć akcję na prawdę pożyteczną — zrywając z dzisiejszą działalnością.

Jaskulski.

RÓŻNE WIADOMOŚCI

Czy przywrócenie Ministerstwa Poczty?

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że w łonie Rady Ministrów panuje rozbieżność poglądów na kwestię organizacji poczty i telegrafów i w związku z tem na wybór stosownego kandydata na Gen. Dyrektora Poczty i Telegrafów.

W związku z tem zdecydowano — podobno — przywrócić samodzielne Ministerstwo Poczty i Telegrafów.

Pogłoski te nie zdołaliśmy jeszcze sprawdzić, gdyby jednak okazała się

prawdziwa, to oznaczałoby to, że Rząd — co prawda bardzo powoli — ale metodycznie dąży do naprawy stosunków w naszym resorcie panujących. Rozalewni na zwłokę w tej sprawie dajemy wyraz we wstępnym artykule.

„Szuka i Żyje”.

Staraniem międzyzwiązkowej Komisji Kulturalno - artystycznej funkcji państwowych wychodzi w Warszawie miesięcznik p. t. „Szuka i Żyje”. Prenumerata roczna 1 egzempl. kosztuje 6 zł., kwartalna 1 zł. 50 gr., czyli 1 egzemplarz miesięcznie

50 groszy. „Sztuka i Życie” jest jedynym tego rodzaju wydawnictwem, utrzymywaniem przez Związek, i dlatego polecamy gorąco wszystkim Kołom miejsowym, czytelnikom, bibliotekom i t. d. tudzież wszystkim naszym czytelnikom zapremerowanie tego wydawnictwa.

Koszt 50 groszy jest minimalny a korzyść podwójna, bo i czytelnik będzie zadowolony i wydawnictwo będzie się mogło rozszerzać.

„Sztuka i Życie” będzie chętnie ogłaszać artykuły z życia pocztowego, a odnośny materiał należy kierować bezpośrednio do wydawnictwa, pod adresem: Cmielna 49, Warszawa.

Hiszpańska poczta obozowa w 1487 r.

Kłóć z nas nie pamięta Mickiewiczowski „Alpuhary”? Wszakże w każdej chwili przypominaj sobie możemy, w rym zaklęte słowa ballady:

Broni się jeszcze z wień Alpuhary
Almanzor z Garską rzeźnią,
Hiszpan pod miastem zatkany

szlądary

Jutro do szturmów idę,

Działo się to w 1492 r., trochę wcześniej, bo w r. 1487, w piątym roku trwania wojny z Maurami (1483–1491). Izabella i Ferdynand hiszpańscy toczyli zaciętą walkę z emirem Granady Boabielem.

W tym to właśnie roku przyszła do skutku wyprawa na maurytańskie mia-

sto Bagę, bronioną przez stryja Boabdila-wego — El Zagalą. Ferdynand ruszył na nie z 80 tysięczną armią. W czasie tego Izabella osiadła w Jaen, utworzyła doskonale zorganizowany dowództwo żywności do obozu oraz pocztę, łączącą Jeana z armią w polu. Instytucja ta wprowadzona w życie przez Izabellę nie mogła, jak Atena z głowy Zeusa, wyskoczyć z głowy Izabelli, musiała ona mieć już wzory wcześniejsze, u narodów wiodących ciągle wojny.

Wiadomości o poczcie zaprowadzonej przez Izabellę hiszpańską podaje T. Korzon w swojej „Historii Nowożytności” (T. I).

A. B. Piaskowski.

Co o nas mówi i pisze opinia publiczna?

Polityka gospodarcza.

Konsekwentnie z programem gospodarczym, wysuniętym na konferencji „Robotnik” (Nr. 342 z 13.XII r. z.) w artykule p. t. „Nie wolno milczeć”, podpisanym przez J. Kwapińskiego, pisze:

Jezeli Rada wielkiego rolnictwa sprowadza się w dalszym ciągu do wyjednawania u Rady różnych ulg podatkowych, w których systematycznie polega, to znaczy tak, że plany Rada, idące w kierunku galwanizowania trupa, czeka fiasko. Każdy grosz wydany na wielką własność, jest podwójnie złem: 1) Rada, powołając politykę zjedzenia dla swoich planów gospodarczych sier siemiatkowską, z natury rzeczy, musi ebie potrzebnie robić to kosztem drobnej własności; 2) otwiera warunki rozterczenia w smach pracujących w mieście.

Zas „Głos Codzienny” (Nr. 343 z 21.XII r. z.) pisze:

Jezeli ktoś chce być przemysłu opierać na stałych placach, ten musi dać nam tani chleb. W przeciwnym razie rachuby p. Mian. Niezbytowa, choć stać za nami dwadzieścia milionów chłopów, pełna.

„Epoka” (Nr. 76 z 16.XII z. r.) w artykule p. t. „Odrzadzający przykład”, podpisanym przez Adrosa, pisze:

Podwyższenie zarobków jest zatem niezbędnym, o ile polskie życie gospodarcze ma się normalnie rozwijać, o ile niema się nadal rozwijać kosztem misierania najwłaśniejszego czynnika produkcji. To przezwiedanie musi być punktem wyjścia dla rozwiązania obecnej sytuacji.

Budżet i pracownicy państwowi.

„Kurier Polski” (Nr. 306 z 12.XII z. r.) w artykule p. t. „Kilka uwag o naszej polityce finansowej na marginesie przemówienia p. Ministra Skarbu”, podpisanym przez Dr. A.-s, pisze:

Sprawa sądną urzędników, podwyższenia ich poborów de facto o 30% pościągłaby za soba podwyższenie wydatków państwowych o około 350 000 000 — zł. roczne. Jakkolwiek sądzono urzędników za słuszne, to jednak mogłoby takie podwyższenie wydatków państwowych w dużej mierze utrudniać oprowadzenie sytuacji gospodarczej, albowiem nie ulega wątpliwości, że powiększenie siły nabywczej rynku wewnętrznego o tę na nasze stosunki, poważną sumę, nie mogłoby poróżnić bez wpływu na kształtowanie się cen, do których stabilizacji Rząd wszelkimi środkami dąży. Ale już zgola nie do pomyślenia jest propozycja pokrycia tych zwiększonych wydatków przez waloryzację podatków, która musiałaby wprowadzić chaos w nasze stosunki gospodarcze, których normalizacja powinna być postulatami chwili.

„Gazeta Bydgoska” (Nr. 286 z 12.XII z. r.) zamieszcza wywiad z p. posem Ry-marem, który między innymi mówi:

Rząd przewiduje wypłaty 10% podwyżki do dotychczasowych poborów, wypłaca jednak od nich emerytów zarówno jak zw. polskich, jak i zw. zagranicznych, rencistów, inwalidów, urzędników kontraktowych i t. d. Nie widzę, by to stanowisko Rządu mogło się utrzymać. Specjalnie emeryci, wdowy i sieroty winny być uwzględnieni. Zagadnienie jednakże jest szersze. Podwyżka 10%, gdy drożyzna poszła już w górę o jakieś 30% i idzie dalej — niewątpliwie nie wystarczy. Owo zaś 10%, wedle projektu Rządu, to 110 000 000 — rocznie. Rząd nie precyzuje szczegółowo, skąd znajdzie środki na te i na dalsze podwyżki.

— A gdzie p. Prezes je widzi?

— Widzę je w oszczędnościach, w obcinaniu wszystkich wydatków, które obciążają państwo, i w szybkim uprzedzeniu przedsięwzięcia państwowych i monopol, wreszcie w skutecznych i celowych zarządzeniach (nie policyjnych), zmierzających do zahamowania wzrostu cen i ułatwienia oraz potonienia produkcji.

„Przegląd Poranny” (Poznań, Nr. 286, z 16.XII z. r.) w artykule p. t. „Przyjęcie prowizorium na I kwartał”, podpisanym przez F. Ch., pisze:

Jednym z najbardziej interesujących problemów, wyłożonych podczas dyskusji budżetowej, była kwestia poprawy płas urzędników. Na szczególne napiętownienie zasługuje to stanowisko P. S. L. „Piasta”, którego przedstawiciel p. Olsiecki przemawiał przeciw 10% podwyżce pensji proponowanej przez Rząd. Ten ów stanunek „Piasta” do urzędników, cierpiących na środki nieobrotowe, przyczyni się zapewne do szybkiej likwidacji wpływów klubu p. Witosa wśród urzędników, na których „Piast” z dalką wprost najmniejszą zarzuca wie partynie siel. P. Olsiecki poskoczył onogąd szerokie rzesze urzędników, iż klaski „Piasta” na piatym koniu jeździ.

Niepełni postąpił sobie Zw. Lud. Nar. i jej ogonek N. P. R. prawica. Lamenty posła Zdzisłowskiego nad niedolą urzędników, odmawiających jednocześnie 10% podwyżki pensji, były li chą komedią. Jeszcze bardziej zgrzytał się imieniem N. P. R. prawicy poseł Michalak, żądając podwyżki 20%, odmawiający głosowania nawet za 10%. W rezultacie mimo intryg Piasta i obudnych manewrów Z. L. N. oraz N. P. R. prawicy, urzędnikom przyznano 10% podwyżki, wyrażając równocześnie silnie obowiązującą opinię, że płace pracowników państwowych mimo 10% podwyżki są niedostateczne i że do tej kwestii trzeba będzie powrócić w chwili, gdy położenie finansowe państwa będzie na to pozwalało. Jest to nieporównanie więcej od krokodyliedych p. Zdzisłowskiemu, oraz na wodzie pianej 20% podwyżki przedstawiciela N. P. R. prawicy.

„Polonia” (Nr. 344 z 14.XII z. r.) w artykule p. t. „Zagadnienie budżetu państwowego”, podpisanym przez Stamią, pisze:

Posatem nie uwzględni się jeszcze jednego czynnika, który rozsądnie może cały nasz budżet, a jakkolwiek wogóle równowagę ucrnielił iluzoryczną. Gwałtowny postęp drożyzny, wszystkich artykułów pierwszej potrzeby musi w rezultacie spowodować podwyższenie wszystkich wydatków rzeczowych, a następnie i personalnych państwa. W tym pochodzie drożyzny, wyrażającym się w podskokach wskaźnika cen kosztów utrzymania ze 172 punktów w styczniu b. r. na przeszło 190 p. w grudniu b. r. tkwi groźba niebezpieczeństwa.

„Robotnik” (Nr. 336 z 7.XII z. r.) w artykule p. t. „Niebezpieczna sytuacja”, podpisanym przez Ant. Pączka, pisze:

Zaczęła się masowa akcja anierzającą do podwyższenia plac. Fabrykanci będą musieli ustąpić robotnikom, a Rząd pracownikom państwowym. „Słery gospodarcze” odbiją sobie podwyżki plac podniesieniem cen — zaczęnie się towa fala drożyzny, nowe akcje o podwyżki i t. d. Ale co wtedy stanie się z budżetem państwowym i złotym? Budżet pęknie, a złoty się zalanie. Przypieśmy jednak, że dzięki akcji rezerwowej, jaką stanowią bezrobotni, klasa robotnicza nie osiągnie w walce znaczniejszych podwyżek plac. Cóż będzie wtedy? Nędza skrajna zdegeneruje fizycznie i moralnie klasę robotniczą, zupełnie ją z tomu państwowego, osłabi jej siłę życiową, co jest szkodliwe i dla przemysłu i dla Państwa.

„Głos Codzienny” (Nr. 335 z 13.XII z. r.) w artykule p. t. „Rząd zepowiada walkę z drożyzną...”, pisze:

Robotnik! Udróżaj cierpi dotychczas nędzę. Nędzarnem jest drżanie państwowy; kolejarzy, pocztowców, nauczycieli, woźny. A nawet referent, czy rzadca, nawet dyrektor departamentu nie mają na cale spódnice i szelki. I za tej nędzy mas pracujących opiera się też wszystko i stabilizacja waluty i równowaga budżetu, i ruch fabryk oraz kopalń, i nasz eksport. Wszystko to wypada jako tako dlatego tylko, że mamy pracujące głodując nędza ludzka leży w fundamentach Polski dżidzi. Dajcie urzędnikom godną placę, a budżet Państwa, chłuba Rządu, ustych-miać pęknie. Ale to nie jest mądre stano to nie jest żaden gromięz opierać się państwa i przemysłu na nędzy ludzkiej... Tak rządzie każdy potrafi.

„Kurier Poranny” (Nr. 340 z 9.XII z. r.) w artykule p. t. „Tani kredyty”, podpisanym przez Inżyniera T. Jazdzickiego, pisze:

Obecny budżet 1 800 000 000 zł. rocznie i. 200 milionów dolarów wynosi 7 debrów na mieszkacza, jest zatem kosztem urzędników po-

bierających głodowe pensje, trzy razy mniejszej od przeciętnej w innych państwach europejskich.

Uposażenie.

„Głos Codzienny” (Nr. 340 z 18.XII z. r.) w ankiepie p. t. „Tęgoroczne Święta u ludzi różnych stanów” pisze:

— Co roku to smutniejsze spędzamy święta — oświadczył p. A. W., urzędnik skarbowy.

Pytają panowie, — jak spędzić tęgoroczne? Jak może spędzić człowiek, któremu Rząd i drożyna redukuje stałe i tak niskie pensje, wynoszące zaledwie 180. zł. A są u nas i tacy, którzy tego nawet nie mają. Wynagrodzenie ich dochodzi aż do 130 zł. miesięcznie. Czy w tych warunkach można myśleć o urządzeniu świąt? Otrzymałbyś łaskawie 10% dodatek wystarczył za ledwie na reperację obuwia. Chocinko od trzech lat widuję, lecz tylko na wystawie lub placach targowych. Ze względu na wielkie zaległości w pracy część świąt zmuszony będę poświęcić „odrobieniu”. O jakimkolwiek przyjemniejszym spędzeniu czasu mowy być nie może. Na teatr pozwolić sobie nie mogę. Nawet kino jest niedostępne dla mnie. Wogóle święta tęgoroczne niczem się nie będą różnić od zwykłych niedziel.

Ten sam dziennik w Nr. 343 (z 19.XII z. r.) w artykule p. t. „Znowu renumeraacja”, pisze:

Kilka dni temu została wypłacona wyższemu urzędnikowi dyrekcji wileńskiej renumeraacja w ogólnej sumie 17.000 zł. Podczas gdy rodziny bezrobotnych mra z głodu, a kolejarzom odmawia się załatwienia ich słusznych postulatów, znajdując się poważnie sumy na renumeraację dla różnych dygnitarzy. Czas z tem skończyć.

Akcja o poprawę bytu.

a) Delegacja u władz.

„Głos Prawdy” (Nr. 253 z 16.XII z. r.) w artykule p. t. „Gadaj głupiemu”, podpisanym przez Novusa, pisze:

Urzednikom dzieje się bardzo źle — to wiemy. Więcej osiągną oni jednak napewno, ufając w uczciwe zamiary i lojalne względem nich intencje rządu, na czele którego stoi najsłabszy i najsłabszy człowiek w Narodzie, nie objawiając próg różnych zleżonowanych sejmowych i partyjnych wielkości, gotowych co najwyżej weciągnąć element urzędniczy w grę swoją, jaką pragnęliby zacząć na nowo

„Niema dziś Sejmu” — mówił wysłałcom urzedników p. Witos. Niestety — jest Sejm i to ten sam Sejm, który nie gładzi nie dał dobrogo Polce. Ten Sejm, co doprowadził ją do skrajnej przepaści, na którą w ostatniej chwili ją wstrzymała dłoń potęgi i czysta. Więc sądzić, że od tego to Sejmu szczęśliwość urzedników się pocinie — jest dainiem porzecz. A potem — to nie jest bynajmniej w porządku, gdy urzednicy są łażą po kulaarach i czapkują różnym wielkością tej epoki minionej, w której sami byli albo białymi murzynami, albo niewolnikami wyprzedażom do partyjnych rybaków.

Miejsce urzedników nie jest w sejmowych kulaarach. Mote i dnoaby im tam chwilowo jał- jak podwyższyć obdętnie — lecz oczywiście po to tylko, by ich raz jeszcze obdęła politycz- nie i zderzyła z rzeczywistością. To wie każdy urzednik — obywatel. Nie wzrusza go więc życie i życie wyrzucił Witos. „Gadaj głupiemu” — pomysł i zwrot się chyba do tych, z któ- rymi w wielkim dziele budowy nowej Polski, mimo swą błędę naraził, musi być solidarny. Żnądż więcej dla niego ratunek nie przyjdzie.

„Głos Codzienny” (Nr. 333 z 11.XII z. r.) donosi o delegacji pracowników państwowych województwa zachodnich u p. Bart-

Delegacja została przyjęta przez pp. mini- strów: Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Przemysłu i Handlu, oraz vicepremiera Bartla.

Wszyscy ministrowie oświadczyli gotowość poparcia żądań pracowników państwowych — jedynie p. vicepremier Bartel okazał zbyt mało zrozumienia dla potrzeb urzędniczych. W niektórych wypadkach p. Bartel wyrażał zbyt do- sadnie i brutalnie swe nieprzychylnie stanowisko, czem delegatów wprowadził w zdumienie.

Według oświadczenia p. vicepremiera, rząd preliminarzował 10% podwyżkę, jednak środki na dalszą ewentualną podwyżkę wyszukać musi Sejm. — Rząd nie widzi możliwości zaspokojenia żądań pracowniczych.

b) Strajki.

„Robotnik” (Nr. 344 z dn. 15.XII) do- nosi o demonstracyjnym strajku 15-to mi- nutowym pracowników Głównych Wers- zatów Kolejowych w Warszawie, przy- czym czytamy:

„Chwilowy strajk pracownicy uważają, jako ostryżenie pod adresem Rządu, który nie powin- nian ci chwili zwlekać z załatwieniem spraw tak palących, jak sprawiwszy wyrażenie za pracę.

Z ŻYCIA ZWIĄZKU

TARNOPOL

Dnia 14-go grudnia 1926 odbyło się doroczne walne zebranie członków tut. Koła.

Sprawozdanie z działalności Zarządu Koła m. za rok 1926 złożył kł. Chomici, podkreślał pracę przygotowaną na kongres VIII w Wilnie, pracę nad ułożeniem korespondencji i sprowa- dzał z odczytów zebrani, wysłanych do Zarządu Okręgowego i Głównego i przynależnych urzęd- dów pocztowych, oraz pracę w dyskusjach na ze- zbraniach pocztowych, i innych zebraniach pa- stwowych pracowników.

Mówca podkreślił wielką pracę Zarządu Głównego, w dowód czego, są liczne odebrane komunikaty, sprawozdania z odczytów zebrani ko- lejowych i pocztowych, i memorjaly.

Kł. Jagodziński postawił wniosek na zmnie- szenie procentów, z 3% na 1% od wypoczyn- nych kwot, zaś co do wypoczynnych kwoty, by można ją pobrać z kasy związkowej w wyko- sności do 50 złotych, na trzy raty miesięczne.

Przewodniczący komisji skontrolującej p. Pe- tewiak postawił wniosek na udzielenie absoluto- rjum Zarządowi. Oba wnioski jednogłośnie uchwalono.

Wybrano następujący skład członków nowo- go Zarządu: Prezes — Chomici, Viceprezes — Postol, Skarbnik — Jagodziński, Sekretarz — Ichniowski.

Wydział: Łopatówna, Krutiś, Józef Runie- wicz i Litwin Onufry.

Komisja rewizyjna: Stefan Petewiak, Tomasz Tomków, Romuald Jureczyński.

Uchwalono w końcu szereg rezolucji, w któ- rych domagamy się:

wypłacenia pracownikom poczt, tel. i telefo- nów dorocznej zapomogi, uruchomienia mnożnej i dostosowania jej do wzrostu drożyzny, podwyższenia i uruchomienia dodatku miesi- cownego, rychłego wprowadzenia w życie odrębnej pragmatyki służbowej w duchu konstytucyjnej z automatycznym awansem, rewizji uposażenia i poborów emerytalnych, z uwzględnieniem minimum egzystencji.

wydawania bezpłatnych mundurów zimowych i letnich w terminach oznaczonych.

To samo pismo w Nr. 350 z 21.XII z. r. donosi o godzinowym strajku demonstracyj- nym w warsztatach wagonowych w Prusze- kowie, przyczem wiadomo o tym strajku zaopatrzenie następującymi komentarzami.

Musimy zaznaczyć, że ministerstwo komuna- kacji albo nie zdaje sobie sprawy z groźnej wy- stęplu, wytworzonej na kolejach, albo błę- lekawczy jak sobie. W tym czy innym wypadku nadzwyczajnie cierpliwości pracowników i ich ro- dzin jest karygodna. Żądamy natychmiastowego rozpatrzenia postulatów pracowników i załat- wienia.

„Kurier Wileński” (Nr. 287 z 12.XII 1926) pisze:

Zakaz przyjmowania do służby pocztowej, Generalna Dyrekcja Poczt i Telegr. w Warsza- wie zakazała ostatnio przyjmowania kobiet do służby pocztowej. O przyjęciu kobiety do wy- żej wspomnianej służby ma decydować w przy- szłości wyłącznie Generalna Dyrekcja P. i T. Kobiety reflektujące na pracę pomocnicze w służbie pocztowej o charakterze przejściowym, mają posiadać warunki przewidziane w obowiąz-ujących przepisach. Służnie to zarządzenie Generalnej Dyrekcji P. i T. spowodowane zostało nadmierzem kobiet pracujących na poczcie.

należęcego wymiaru ryczałtów kancelaryjnych przyznawanych naczelnikom urzędów pocztowych, wypłacania stałej zapomogi miesięcznej kasjerom pocztowym dla pokrycia braków kasowych wynikłych z przyjęcia fałszytych złotych lub z innych pomyłek powstałych,

wypłacenia pracownikom pocztowym wyzna- czonego za nadliczbowe godziny pracy, udzielenia nam trzymiesięcznej zaliczki na placę, bez potrzeby wnoszenia podał do Gene- ralnej Dyrekcji Poczt w Warszawie.

Wreszcie uchwalono po przeprowadzonej dys- kusji następującą rezolucję:

Pracownicy poczt, tel. i telefonów w Tarno- polu, stojąc na gruncie jednolitej organizacji za- wodowej, uchwaliли jednogłośnie Zarządowi Głównemu pełne zaufanie za dotychczasową pracę, oraz uproszają Zarząd Okręgowy we Lwowie, w myśl jednolitej i zgody, o nawiązanie koleżeń- skich stosunków z Zarządem Głównym w celu współpracy dla dobra ogółu pracowników poczt, tel. i telefonów.

Zebrani pracownicy poczt, tel. i telefonów w Tarnopolu gotowi są poprzeć akcję Zarządu Głównego na każde wezwanie i wszystkimi środkami, stojącymi do dyspozycji.

ZESTAWIENIE

kasy chwilówkowej w Tarnopolu za czas od 1 grudnia 1925 do 30 listopada 1926 r.

Pozycja PRZYCHÓD	
1. Saldo z 1925 r.	540.80
2. Wpisy członków	27.—
3. Miesięczne raty wkładek członkowskich	469.69
4. Pobrane procent	208.68
5. Wpływy nadzwyczajne	19.50

Razem: 1265.67

Pozycja ROZCHÓD	
1. Udzielone pożyczki wraz z gotówką	1033.97
2. Wydatek na delegata	162.20
3. Administracja Koła i opła- ty listów zwykłych i pole- conych	69.50

Razem: 1265.67
Saldo na rok 1927 1033.97